

(Anden Behandling findes i Tidenden Sp. 695 ff.)

Intet Ændringsforslag var stillet.

Lovforslaget i dets Helhed sattes under Forhandling.

Formanden: Den højtærede Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet er forhindret i at være til Stede, men den højtærede Indenrigsminister vil tage Ordet paa hans Vegne.

Indenrigsministeren (Bardenfleth): Paa min fraværende Kollegas Vegne skal jeg tillade mig at omtale et Par Punkter, der have været fremdragne ved 2den Behandling af Lovforslaget i dette Ting. Jeg beklager, at jeg ikke har haft Lejlighed til at gøre mig bekendt med de Udtalelser, der ere faldne ved denne Behandling, og jeg ser mig saaledes ikke i Stand til nøjagtig at kunne citere de Spørgsmaal, der bleve stilledes til min Kollega, og som han fandt Anledning til at berøre i sit Svar. Et af disse Spørgsmaal blev stillet af det ærede 3dje Medlem for 2den Kreds (Jørgensen) og angik Stiftelsernes Kaldsret for det Tilfælde, at Lovforslaget maatte blive gennemført. Kultusministeren omtalte i sit Svar, at Stiftelsernes Kaldsret som Følge af Loven formentlig vilde bortfalde, men han har ønsket, at denne Udtalelse maa blive rettet derhen, at selve Kaldsretten ikke bortfalder, men kun den ubegrænsede Kaldsret, som disse Stiftelser hidtil have haft, idet Sogneraadet fremtidig faar Indstillingsret til Stiftelserne. Dernæst blev det Spørgsmaal berørt af det samme ærede Medlem om, hvorvidt Degnetrave, Degnekorn og Smaaredsel for Fremtiden skulde bortfalde for Yderne. Det ærede Medlem vil ved at gennemlæse § 21, 3dje Stk., se, at det udtrykkelig er forudsat, at den Sum, som fremtidig skal uddrages til Lærerne, bliver beregnet ogsaa under Hensyn til de bestaaende Embeders Kornløn, og dette sigter netop til, at disse Ydelser: Degnetrave, Degnekorn og Smaaredsel fremdeles blive bestaaende; det kan blive en Følge af Loven, at de kunne vedblive at svare til Kommunen, eller ogsaa til Embedet, men saa blive afkortede i Lønnen. Der kan saa eventuelt blive Spørgsmaal om, hvorvidt slige Øvelser ikke ville kunne afløses og helt overtages af Kommunerne i Henhold til Landkommunallovens Regler. Jeg tror hermed at have

besvaret de Spørgsmaal, som ere blevne rettede til min Kollega.

la Cour: Naar jeg saa sent tager Ordet, kan det naturligvis ikke være for at komme ind paa Loven som Helhed, omendskønt der kunde være adskilligt, man kunde ønske ændret. Sagen var jo allerede saa vidt fremskreden, da vi ny Medlemmer kom til, at der ikke var Tale om, at vi kunde gribe ind og faa det anderledes ordnet; det var jo altsammen lagt til Rette i forrige Samling. Naar jeg altsaa tager Ordet, er det kun for at motivere, hvorfor jeg ikke kan stemme for denne Lov. Det er, fordi den ude i den store Landbefolkning i den Kreds, hvortil jeg hører, ikke nyder nogen Popularitet. Grunden dertil er simpelthen den, at Landmændene i de Egne, Hartkornsbrugerne, ikke ere forvissede om, at de ved denne Lovs Vedtagelse vilde slippe med de samme Udgifter til Skolevæsenet, som de hidtil have haft. Jeg er temmelig overbevist om, at disse Udgifter ville blive forøgede. Den højtærede Justitsminister sagde en Dag i Folketinget under en Debat, at Pengenes Værdi ikke var saa stor nu som for en Del Aar siden. Jeg tror, at det var en urigtig Anvendelse af Ordet; han burde have sagt, at Fordringerne til Livsfornødenhederne ere større nu, end de vare for en Del Aar siden, thi Pengenes Værdi maa formentlig rette sig efter, hvor mange Varer man kan faa for de samme Penge; og naar vi tage Hensyn til Livsfornødenhederne, vide vi jo, at der er Pengenes Værdi fuldt saa stor, som den har været tidligere. Det kan være, at Huslejen er stegen, men Raaemnerne til Brændsel, Klæder og Fødemidler ere betydelig lavere, 20—40 pCt. lavere end for 15—20 Aar siden. Men naar vi betragte Landsbylærernes Lønninger, saa bestaa de jo for Størstedelen i Genstande, som have Hensyn til Livsvilkaarene for dem. De have f. Eks. frit Husly, fri Brændsel, Korn og en skattefri Jordlod. At deraf kan følge, at de under de nuværende Forhold med Hensyn til deres Livsfornødenheder ere blevne slettere stilledes i Sammenligning med andre, og at de ikke kunne have samme Vaner som andre, der ere ligestillede med dem, er fuldstændig rigtigt, men jeg vil da spørge: Hvorledes er det Landbrug stillet, som hidtil har skullet lønne dem? Det maa ogsaa slaa af paa sine Fordringer til Livet, medmindre man har en Kapital, man kan angribe. Jeg synes, det er urigtigt her at give en Lov, som paa-